

<p>PALEOLITIK 45000 pr. n. št.</p>	<p>-Arheološke najdbe so skromne. -Paleolitska piščal stara med 50.000 do 60.000 let, najdena v jami Divje babe, izdelana iz stegenice mladega jamskega medveda. -Ozek obseg melodike. -Kratki, brezkončni posnemajoči se motivi. -Preprost ritem. -Oponašanje zvokov iz narave. -Uporaba v religiozne namene. -Enoglasje. -Ples je vključen v petje. -Ni poklicnih glasbenikov.</p>	<p>/</p>	<p>/</p>	<p>/</p>
<p>ANTIKA 6. stol. pr. n. št.</p>	<p>-Povezana z religijo, magijskimi obredi, vojsko, gledališčem, plesom, zabavo, poezijo... -Tuba, rog, pozavna, aulos. -Lira</p>	<p>-Gledališka glasba -Solistično igranje -Bogata koncertna dejavnost -Koračnice in bojni plesi, ditriambi (vrsta starogrške zborovske pesmi, ki je bila spremljana z aulosom. V zasedbi je bilo 50-60 članov, ki so bili razdeljeni po skupinah. Solist je vedno imel vodilno vlogo.)</p>	<p>/</p>	<p>/</p>
<p>STAROKRŠANSTVO 4.-8. stol.</p>	<p>-Vokalna glasba. -Namen glasbe je bil dosegati poglobljeno meditativno stanje, in na tak način častiti Boga. -Enoglasje. -Vso besedilo v latinščini. -Nevme.</p>	<p>-Korali (prvi spevi) ~ Gregorijanski koral ~ Silabični (en zlog = ena nota) ~ Melizmatični (en zlog = veliko not)</p>	<p>/</p>	<p>/</p>
<p>ROMANIKA 9.-12. stol.</p>	<p>-Dvoglasje. -Gvido iz Arezza sestavi solmizacijske sloge. -Ljudska glasba začne vpadati v cerkveno, zato (da bi se izognili ljudskemu pridihu) začnejo cerkveno zapisovati, če prav ljudska in cerkvena glasba vseeno ostajata zvočno podobni. -Poklicni glasbeniki na dvorih. -Potujoči pevcí iz nižjih slojev: ljudstvo niso le zabavali s petjem in igranjem, temveč tudi z žongliranjem, čarovnijami, cirkuškimi točkami... Cerkev jih je imela za hudičeve pomočnike. Bili so brezpravni (njihov umor ni bil kazniv). - Trubadurji, truverji, Minnesängerji: pesmi, jutranjice, balade, žalostinke, serenade.</p>	<p>-Balade -Romance -Ljubezenske pesmi (chanon) -Pesmi slovesa - Vojaške, delavne, mornarske, pastirske pesmi (pastorala) -Uspavanke -Primitivni kanon: posvetna glasba. -Organum: cerkveno dvoglasje.</p>	<p>/</p>	<p>/</p>
<p>GOTIKA</p>	<p>-Večglasje. -Nastanek Carmine Burane (13. stol.): zbirka</p>	<p><u>OBLIKE:</u> MOTET: vokalni, latinski, nežen, večglasen</p>	<p>/</p>	<p>/</p>

<p>13.-15. stol.</p>	<p>pesmi: posvetilne, enoglasne, latinske, ljubezenske pesmi, polne življenjskih modrosti.</p>	<p>MADRIGAL: vokalni, večglasni, posveteni, latinsko ali ljudsko izročilo KANON: večglasni, vokalni, pevci pojejo isto melodijo, vstopijo različno TEHNIKE: POLIFONIJA: enakovredno večglasje HOMOFONIJA: neenakovredno večglasje, en glas ima melodijo, ostali harmonsko spremljajo (akordi)</p>		
<p>RENASANSA 16. stol.</p>	<p>-Zgled starih grkov. -Prvo pesmarico Eni psalmi izdela Primož Trubar ; v njej so cerkvene pesmi. -Zlata doba inštrumentov: razvoj orkestra (mešani in istovrstni) : prenosne orgle, čembalo, špinet (inšt. s tipkami) ; lutnja (brenkalo) ; violine, viole (godala) ; trobila ; pihala. - Plesna glasba se deli na ljudski in dvorni ples.</p>	<p>- A cappella (zborovska skladba brez inštrumentalne spremljave) -K polifoniji in homofoniji se pridruži še CORI SPEZZATI (deljen zbor) -Caccia (vokalno inštrumentalna skladba, ki slika lovske prizore)</p>	<p>JACOPO PERI ORLANDO DI LASSO JOSQUIN DES PREZ JAKOB PETELIN GALLUS GIOVANNI PIERLUIGI DA PALESTRINA</p>	<p>DAFNE (prva opera: Apolon se zaljubi v lepo mlado žensko ki živi v gozdu - Dafne) Moteti Zbirka 374 motetov MISSA PAPAE MARCELLI (maša: napisana v spomin papežu)</p>
<p>BAROK 17. stol.</p>	<p>-Višek zborovstva (vokalna polifonija, a cappella) -Kontrasti -Motorika (neprekinjeno, enakomerno potekajoče ritmično gibanje) -Enotematičnost -General bas (je vrsta glasbenega zapisa, pri katerem so nad ali pod basovsko linijo zapisana števila, ki označujejo akorde) -Improvizacija. -Monodija (z generalnim basom spremljano solistično petje) -Sodobna notacija INŠTRUMENTI: -orgle -čembalo -godala</p>	<p>VOKALNA: Motet, madrigal, MAŠA (ciklična glasbena oblika, ki zajema obredne speve krščanskega bogoslužja) -INŠTRUMENTALNA GLASBA -OPERA (odrsko glasbeno delo s petim besedilom in instrumentalno spremljavo) (UVERTURA – uvodna glasba ; DEJANJA ; RECITATIV – pred arijo, pomembno je besedilo ; ARIJA – spev pevca ob spremljavi orkestra, pomembna melodija) -Oratorij (je obsežno delo za velik zbor ali celo dva zbora, več pevskih solistov in orkester. Besedilo je pogosto nabožno, dostikrat gre za zgodbe iz Svetega pisma. Oratorije izvajajo tako v cerkvah kot v koncertnih dvoranah, po navadi brez kostumov in kulis) -Kantata (je vokalno-instrumentalna glasba, ki ima večinoma posvetno vsebino. Njena oblika je podobna operi, od nje se razlikuje po tem, da jo izvajajo na koncertnih odrih)</p>	<p>ISAAC POSCH GABRIEL PLAVEC JANEZ KRSTNIK DOLAR JOHANN SEBASTIAN BACH ANTONIO VIVALDI</p>	<p>Psalmi ŠTIRJE LETNI ČASI (koncerti posvečeni letnim časom. Najbolj poslušana programska glasba v zgodovini)</p>

		<p>brez gledaliških elementov)</p> <p>GLASBENA: ENOSTAVČNA: -Fuga (inštrumentalna, orkestralna ali zborovska - skladba za dva ali več glasov) -Preludij (uvodni instrumentalni stavek glasbenega dela) -Fantazija (instrumentalna skladba iz glasbenih motivov drugih avtorjev) -Toccat (glasbena dela namenjena izključno igranju inštrumenta s tipkami)</p> <p>CELIČNA: -Sonata (je ciklična (večstavčna) instrumentalna glasbena oblika, ki jo izvajata eden ali dva solistična inštrumenta) -Suita (vrsta plesnih stavkov iste tonalitete. Koračni in poskočni ples) -Couranta (francoski hitri ples) -Sarabande (španski počasni ples) -Gigue (angleški hitri ples) -Koncert (skladba za enega ali več solističnih instrumentov in orkester)</p>		
<p><u>KLASICIZEM</u> 18. stol.</p>	<p>SIMETRIČNA GLASBA (vsebina in melodija sta enakovredni) VEČSTAVČNE GLASBENE OBLIKE (1.stavek: sonatna oblika)</p>	<p>-Pesemska oblika (ABA) -Menuet (francoski ples. vedno je v tridobnem taktu in v mirnem koračnem tempu. sestavljen je iz ABA srednji del pa skladatelj imenujejo trio (triglasno oblikovan)). -Scherzo (hitrejši od menueta, šaljiv) -Rondo (ABCABA) -Variacije (glasbena oblika, pri kateri začetnemu glasbenemu materialu (temi) sledi niz krajših ali daljših odsekov, v katerih se tema spreminja).</p>	<p>JOSHEP HAYDN MOCART BETHOWEEN</p>	<p>Godalni kvarteti in simfonije CESARSKI KVARTET (Nemška himna, godalni kvartet) URA (simfonija. Ime je dobila po tiktakajočem ritmu)</p> <p>NOČNA GLASBA BEG IZ SERAJA (opera, Konstanco ukradejo) ČAROBNA PIŠČAL (opera, Tamino mora za ceno svoje svobode rešiti Pamino – za pomoč dobi čarobno piščal in zvončke ki začara vsakega, ki mu stopi na pot) DON GIOVANNI FIGAROVA SVADBA</p> <p>ZA ELIZO (9. Simfonija) ODA RADOSTI</p>
<p><u>ROMANTIKA</u> 19. stol.</p>	<p>-Glasba se razcepi na zabavno in resno -Pestřejši ritem (ritmične posebnosti) -Natančno določena dinamika in hitrost -Simfonični orkester se poveča (okrepijo se trobila, pihala in tolkala, priključi se harfa,</p>	<p>SAMOSPEVI (skladba za pevca solista in instrumentalno spremljavo (največkrat klavir)) KLAVIRSKA MINIATURA (krajša, karakterna skladba za klavir)</p>	<p>CHRISTOPH WILLIBALD GLUCK ROBERT SCHUMANN GIUSEPPE VERDI RICHARD WAGNER (reformiral opero – light motivi, vrteči</p>	<p>DON JUAN (balet) ORFEJ IN EVRIDIKA (opera) ECHO IN NARCIS (opera) SPRING (simfonija) TAKO JE GOVORIL ZARATUSTR</p>

	<p>čelesta. ksilofon)</p> <p>-Poleg uveljavljenega nemškega, italijanskega in francoskega sveta, se v 19.st. začnejo prebujati tudi češki, poljski, ruski, norveški, slovenski...skladatelji.</p> <p>-Poslušalec dobi program največkrat napisan, da si ga lahko predstavlja</p> <p>- Vsebina je izražena s tonskim slikanjem (glasbila oponašajo nevihto, živali...) ali s tonsko simboliko (vzpodbuda za predstavo, ne oponaša konkretno)</p>	<p>SIMFONIČNA PESNITEV (oznaka za vrst programske glasbe, ki jo je utemeljil F. Liszt. Praviloma gre za enostavno simfonično delo, sestavljeno iz več odsekov, katerih vsebino ponujajo naslovi oz. dodana besedila, ki pojasnjujejo ali nakazujejo izbrano vsebino)</p>	<p>oder...)</p> <p>GIOACCHINO ANTONIO ROSSINI GREORES BIZET RUSKA PETORICA ANTONIN LEOPOLD DVORŠAK FRANZ LITS JANEZ KRESTNIK NOVAK FRANZ SCHUBERT EDVARD GRIEG PETER ILIJČ ČAJKOVSKI BEDRICH SMETANA ANTON FOESTER</p>	<p>VELIKE POTEGAVŠČINE TILLA EULENSPIEGEL (simfonična pesnitev)</p> <p>NABUKO (opera)</p> <p>RIGOLETTO (opera)</p> <p>Opere</p> <p>SEVILSKI BRIVEC (pesem tudi v Tom in Jerryju)</p> <p>CARMEN (realistična opera)</p> <p>RUSALKA (opera)</p> <p>LJUBEZENSKI SEN (klavirska skladba)</p> <p>Opera FIGARO</p> <p>8. SIMFONIJA- NEDOKONČANA (podlaga smrkcev)</p> <p>Baleti:</p> <p>LABODJE JEZERO</p> <p>TRNJULČICA</p> <p>HRESTAČ</p> <p>VLTAVA (simfonična pesnitev)</p> <p>DOM IN ROD (opera)</p>
<p><u>IMPRESIONIZEM</u></p> <p>19.-20. stol.</p>	<p>-Zunanji čutni vtis</p> <p>-Raztrgana melodična linija</p> <p>-Celotonska lestvica</p> <p>-Poltonska ali kromatična lestvica</p> <p>-Programski naslovi</p> <p>-Razgibani ritmi</p> <p>-Zelo raznolika dinamika</p>	<p>-Tonalnost dur ali mol (končamo na osnovnem duru, so točno določena razmerja med toni)</p> <p>-Atonalnost (posebni akordi, ne moremo določiti tona, vse je enako vredno)</p>	<p>CLAUDE DEBUSSY</p> <p>MAURICE RAVEL</p> <p>MANUEL DE FALLA</p> <p>ANTON LAJOVIC</p>	<p>MORJE (inštrumentalno delo)</p> <p>Opere:</p> <p>BOLERO, ŠPANSKA RAPSODIJA, ŠPANSKA URA</p> <p>NOČI V ŠPANSKIH VRTOVIH</p> <p>LAN (zborovska skladba)</p>
<p><u>EKSPRESIONIZEM</u></p> <p>20. stol.</p>	<p>-Tonalnost razpade</p> <p>-Govorjeno petje</p> <p>-Atonalnost ostaja</p>	<p>-bitonalnost</p> <p>-politonalnost (istočasno zvenenje različnih tonalitet)</p> <p>-Seria (vnaprej določeno zaporedje dvanajstih različnih tonov v okviru oktave, veljavno za celotno skladbo ali njen del)</p> <p>-Dodekafonija (kompozicijska metoda, ki temelji na enakovredni uporabi vseh dvanajstih tonov kromatične lestvice)</p>	<p>ARNOLD SCHOENBERG</p> <p>CARL ORFF</p>	<p>PREŽIVELI IZ VARŠAVE (kantata)</p> <p>CARMINA BURANA (scensko delo)</p>
<p><u>NEOKLASICIZEM</u></p> <p>20. stol.</p>	<p>-Vključuje elemente glasbe 17. In 18. stol., zato ga imenujemo tudi neobarok.</p> <p>-Predstavlja reakcijo proti močni emocionalnosti (čustvenosti).</p> <p>-Reducira (povzroči, da postane manjše) orkestralen volumen in klororit (vsebinske in zvočne značilnosti skladbe, skladatelja,</p>	<p>-Močen vpliv J.S. Bacha, kar se kaže v poudarjanju kontrapunktske strukture (nauk o vodenju glasov v polifoniji), ter oživiljanju starih oblik: suite, toccata, passacaglia, concerto grosso.</p> <p>-Odpušča kromatiko (niz s predstavnimi znaki enkrat ali dvakrat zvišanih ali znižanih</p>	<p>IGOR STRAVINSKI</p> <p>SLAVKO OSTERC</p>	<p>PETRUŠKA (balet)</p> <p>ILLUSIONS (balet)</p>

	sloga) in izven glasbenega programa.	akordov, ki spreminjajo barvo tonalitete)		
--	--------------------------------------	---	--	--